

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

**NIPARA EL AMOR
NIPARA EL OLVIDO**
Memorias, I

 de **J.J. Armas Marcelo**
 Editorial: **Renacimiento**
 Sevilla, 2018 | Pàgines 410

A pesar de tant com ha viscut, begut i flirtejat, el novel·lista J.J. Armas Marcelo ha aconseguit arribar sencer als 71 anys, edat en què la memòria produeix un defici que només s'alleuja con-

tant les coses, que és el que ha fet en este primer volum de records. Resulta francament entretingut perquè apareixen molts dels escriptors de la seua generació, entre els qual destaquen els seus amics Vargas Llosa, Caballero Bonald, Carlos Barral, Jorge Edwards i Àngel González, però són molts més sobre els que diu com va succeir açò o allò, amb especial referència al seu processament i a la crònica del I Congrés d'Escriptors en Llengua Espanyola, que es va celebrar a Las Palmas el 1979.

Armas té una prosa periodística àgil i resolta, plena de subtileses quan deixa caure comentaris irònics sobre alguns dels escriptors, les obres dels quals reviu i, amb ell, també el lector, a qui trasllada a aquells mateixos anys i lectures que són el nostre sediment comú. Amb Eduardo Sotillos, vam compartir un dinar a Castelló fa anys. Gràcies a esta obra he conegut millor aquest novel·lista admirable. **JP**

**LOS BASTARDOS DE
PIZZOLFALCONE**

 de **Maurizio de Giovanni**

Maurizio de Giovanni es va donar a conèixer en el panorama literari espanyol amb alguns dels títols de la seua sèrie de novel·les policiaques protagonitzades pel comisari Luigi Alfredo Ricciardi. Amb elles vam poder conèixer

una veu, un estil narratiu i una mirada d'enorme personalitat. No obstant això, des de 2012 De Giovanni s'ha centrat en un altre inspector napolità —Nàpols sempre som escenari dels seus relats, ja sigui en l'època del feixisme mussolinià o en l'actualitat— anomenat Giuseppe Lojacono, de personalitat tan complexa i sensible i mètodes professionals tan particulars com el seu antecessor Ricciardi.

Los bastardos de Pizzofalcone és la segona traduïda a l'espanyol de les set novel·les d'aquesta sèrie que l'autor italià porta escrites fins al moment. Lojacono, d'origen sicilià, és traslladat a la comissaria de Pizzofalcone —bigarrat barri napolità—, arrossegant darrera seu les sospites mai demostrades de certs assumptes tèrbols del seu passat que el relacionen amb la venda d'informació a la màfia. Com a càstig —davant el qual Lojacono es limita a guardar el més absolut silenci— serà destinat al comandament d'un grup en el qual s'integren altres sis agents de policia tam-

 Traducció: **Celia Filipetto**
 Editorial: **Roja & Negra**
 Barcelona, 2015 | Pàgines 285

bé marcats pels seus propis passats que han de substituir altres tants agents que van ser expulsats de la policia per corrupcions: els «bastards».

Les aventures de tan pintoresc grup arrenquen amb l'assassinat de Cecilia de Santis en el seu elegant apartament. La pervivència de la mateixa comissaria estarà, a partir d'aquest precís instant, en joc. En conjunt estem davant d'una novel·la amb una voluntat d'estil molt marcada. La calma i la precisió són les seues notes dominants, a l'hora de narrar les accions pròpies de la investigació policial —basada sempre en el desig de comprendre tant als delinqüents com als seus víctimes— i també a l'hora de descriure —fregant sovint els límits d'allò poètic amb brillantor i domini— espais i ambients de la Nàpols que tant i tan bé sembla conèixer.

La història central de la present novel·la, per si fos poc, està amanida per altres viscudes pels personatges amb la mateixa intensitat i explicades per l'autor amb idèntica profunditat. Finalment, l'àmbit personal del protagonista es complicarà encara més amb l'aparició d'una filla que fins ara havia mantingut la seua crisi adolescent en la distància acompanyant les figures de Laura Piras i de Letizia. Un autor fantàstic amb un univers molt particular i atractiu en la línia de l'anomenada novel·la negre-criminal mediterrània. **JMSR**

**FORNER. EL CLASICISMO
EMOCIONADO**

 d'**Antonio J. Gascó Sidro**
 Editorial: **Diputació de Castelló**
 Castelló, 2018 | Pàgines 203
 Catàleg

Des de fa més d'un any, el pintor borrianenc Pepe Forner va cada dia, tant si trona, plou, fa calor o fred, a l'ermita de Santa Bàrbara, situada en la partida del mateix nom del

terme de Borriana, rodejada d'horts de tarongers en un paratge pròxim al Millars. Allà ha emprés la titànica labor de pintar uns llenços grandiosos amb escenes alegòriques de la llegendària vida de la santa i altres figures complementàries. La seua idea és dedicar-se plenament a este grandios projecte, li coste els anys que li coste, perquè es tracta del seu generós llegat d'obra pública a la població en què va nàixer fa 63 anys. Artista vocacional des de menut, la seua pintura és una esponja impregnada amb la mestria dels grans clàssics, perquè té l'enginyosa capacitat de ser un bon paisatgista, un perfecte retratista, un delicat miniaturista i un muralista excepcional, com es pot comprovar. Reconegut per un ampli grup d'admiradors, el conjunt de la seua obra l'ha estudiat profundament el professor Antoni Gascó, curador d'este catàleg que ha publicat la Diputació de Castelló, en què s'explica la seua evolució i es reprodueixen les seues obres principals. **JP**

destaquem...

Crítica en clau picaresca de la Rússia revolucionària

En la lectura de *Sandró de Chegem* (**Automática**), descobreixes de nou que tot el que s'ha escrit en qualsevol època i lloc, l'essència de la humanitat, és la mateixa, es repeteix; tant el positiu com el negatiu. Encara sabent on fallem, i què és el realment important, tornem a cometre els mateixos errors, i seguirem cometent-los en el futur.

Per exemple, hauríem de modificar la intolerància i el menyspreu per l'altre, per qui no opina de la mateixa manera. Però no ho fem. Això va passar en la Revolució russa, entre dues diferents postures comunistes que van arribar a combatre entre ells per implantar la seua forma de concebre el comunisme. Les etiquetes polítiques de la llavors URSS plasmen el sense sentit que es va viure en aquest país, en aquesta època, però lamentablement comprovem que aquestes disputes segueixen vigents avui mateix en qualsevol país, inclòs el nostre. Afortunadament de

manera incruenta.

A alguns ens resulta una nimietat plantejar-nos certes disjuntives (en molts casos insubstancial), perquè les diferències són mínimes, potser només en la forma, no en el fonamental, però per als animals polítics —la política forma part de la naturalesa humana com va dir **Aristòtil**—, és d'una gran transcendència i sempre estan disposats a demostrar i forçar a qui no opina com ells. Ets Bolxevic o Menxevic? Aquest va ser el dilema, la qüestió, d'aquell llavors a la Unió Soviètica, i **Fazil Iskander** ens respon en aquest recull de contes que el poble el que vol és seguir vivint en pau i harmonia. Per a això, recorre a la nostàlgia, relatant escenes d'un passat feliç en els paisatges de la seua Abkhàzia natal, on esdevenen les històries vinculades a l'oncle Sandró i família.

Amb humor planer, senzill, supera el dramatisme que es va viure en aquella època convulsa, perillosa, de can-

vis polítics fulminants i canvis socials immediats. Cal recordar que en aquell temps —l'era estalinista—, les deportacions-migracions internes d'ètnies i la neteja d'enemics del poble traslladats a llocs inhabitats de Sibèria, van provocar juntament amb la fam, milions de víctimes, igual que la Gran Purga promoguda per Stalin, de la qual realitza alguna pinzellada Iskander a aquest recopilatori en què un es troba veritables perles a través de les crítiques cap a la societat russa, la vida en general i, com deia, sobre l'essència de l'ésser humà. Una d'elles la pronuncia el protagonista de «La historia del Mulo del viejo Jabug», és a dir el mateix mul que en un dels paràgrafs ens il·lumina amb la seua saviesa: «No hi ha cap animal, us ho dic jo, capaç d'embrollar les lleis de la Natura com l'home». Quanta raó tenia!

Finalment, recomanar-los abans d'iniciar la lectura que poguessin refrescar la història de la caiguda tsarista i els inicis de la URSS. D'aquesta manera, podran exprèmer més suc al llibre i comprendre les intencions de l'autor. I per cert, la culpa de tot la tenen... els Endurians! **≡**

David Gras

SANDRÓ DE CHEGUEM

 de **Fazil Iskander**
 Traducció: **Fernando Otero**
 Editorial: **Automática Editorial**
 Madrid, 2017 | Pàgines 826
 Narrativa